

**Közép-Európa első fenntartható fejlődéssel foglalkozó rendezvénye, a Planet Budapest 2021 Fenntarthatósági Világtalálkozó és Expó szakmai előadók, kerekasztal-beszélések, valamint több mint 160 technológiai fejlesztéseket, innovatív termékeket és szolgáltatásokat bemutató kiállító segítségével igyekszik felhívni a figyelmet a fenntartható fejlődés fontosságára. A november 30. és december 5. között tartandó rendezvény fővédnökével, Áder János köztársasági elnökkel beszélgettünk.**

**– Hogyan született meg a fenntarthatósági világtalálkozó gondolata?**

– ~~(Idáig)~~ **2013 és 2019 között** három **Budapesti Víz Világtalálkozót** rendeztünk, amelyek fővédnökeként elmondhatom, sikeres bemutatkozást jelentettek a magyar vízipari szereplőknek, tanácskozási lehetőséget a témával foglalkozó **döntéshozóknak**, kutatóknak, tudósoknak, szakértőknek. ~~(valamint az államigazgatásban dolgozóknak).~~ A víz világtalálkozókban elfogadott állásfoglalások egy része később beépült különböző ENSZ-dokumentumokba, és elkezdtünk gondolkodni rajta, hogyan lehetne ezt a sikeres kezdeményezést folytatni. Arra jutottunk, hogy ne szűkítsük le a találkozót csak a víz témakörére, ~~(hiszen van más gond)~~ **hiszen olyan égető problémákkal is foglalkoznunk kell, mint** a klímaváltozás, a környezetszennyezés, a hulladékkezelés, az energiafelhasználás- és hatékonyság, vagy az élelmiszer-biztonság. Az ENSZ közben elfogadott 17 fenntartható fejlődési célt, ezért úgy döntöttünk, legyen a központi téma a fenntarthatóság. Így jött létre a Planet Budapest 2021 Fenntarthatósági Világtalálkozó és Expó, természetesen nem elfeledkezve a víz témaköréről és a vízválság problémájáról sem.

**– Miben lesz más a rendezvény a víz-világtalálkozókhoz képest?**

– A korábbi találkozók két elemét megtartottuk: lesz egy tudományos, szakmai tanácskozás és egy kiállítás. Újdonság azonban a közönségprogram, valamint a kifejezetten a fiataloknak szóló élményprogram is. A tanácskozás ~~(különböző)~~ szakmai előadókkal, vitákkal és kerekasztal-beszélésekkel **zajlik**. ~~(fog zajlani)~~, Az új helyszínen, a Hungexpo területén ~~(azonban)~~ lényegesen nagyobb kiállító tér áll rendelkezésünkre, ezért több cég számára tudjuk biztosítani a bemutatkozás lehetőségét: több mint 160 szakkiállítót várunk. További lényeges különbség, hogy szélesebb a földrajzi merítés bázisa: a tudományos, szakmai vitára a világ ~~(több szegmenséből)~~ **számos pontjáról (érkeznek) jönnek** előadók, a kiállítók között pedig a magyarországi cégek mellett a másik három visegrádi országból, Szlovákiából, Csehországból és Lengyelországból érkeznek kiállítók.

**– Ezek szerint egyre többeket foglalkoztat a fenntarthatóság témaköre.**

– Számos országnak és vállalatnak vannak innovációi, ötletei és megoldásai. Emellett az a nem titkolt szándék is szerepet játszik, hogy ha ezek a cégek Magyarországon találkoznak, együttműködésük esetén új, közös termékekkel tudnak majd megjelenni a piacon – amire egyébként a víz világtalálkozók után is volt példa.

– **Az ismeretterjesztő élményközpont érdekes, interaktív formában mutatja be a fenntartható fejlődés (megteremtésének) fontosságát. Pontosan mire számíthatnak az oda látogatók?**

– A Your Planet fenntarthatósági közönségprogramok részeként tizenegy fenntarthatósági célról ugyanennyi kiállítótéren fogunk közérthető információkat biztosítani a látogatóknak, részben interaktív formában. Ilyen például az ökoszisztémák védelme, vagy a biológiai sokféleség biztosítása. Itt hallhatunk többek között arról, hogy mit jelent a tudósok által hatodik kihálási hullámnak nevezett probléma, és ~~hog~~ milyen veszélyt jelent nemcsak a természetre és környezetünkre, de ránk, emberekre nézve is. Szó lesz arról is, hogy milyen megoldásokat tartanánk célszerűnek annak érdekében, hogy e kihálási hullám ütemét megfékezhessük. Egy másik terület a vizes élőhelyek, vagyis a tengeri és édesvízi élővilág védelme: milyen problémákat rejt magában az úgynevezett túlhalászás és miként lehet el-lene védekezni. Hogyan lehet eljutni odáig, hogy a szárazföldi területek és a tengerek, óceánok harminc százaléka védetté váljon? A kiállítás témája továbbá a műanyagszennyezés, a túlzott PET-palack-használat. Mi történik, ha a műanyagot nem a szemétkosárba dobjuk, nem gyűjtjük szelektíven, nem hasznosítjuk újra, hanem eldobjuk és aztán az ártéren vagy a folyó fenekén rakódik le, esetleg ott fog úszni a víz felszínén?

– **Milyen előrelépéseket vár a világtalálkozó eredményeképpen?**

– Minden egyes tudományos tanácskozásnak az a célja, hogy konszenzus jöjjön létre a tennivalók tekintetében. Azt gondolom, hogy nagyon színvonalas panelbeszélgetéseket hallhatunk majd. Az, hogy nemcsak a problémákról, de azok megoldásáról is beszélünk, már önmagában érték. A vállalkozások bemutatják javaslataikat és ötleteiket: ~~(hog~~ egy-egy adott probléma megoldására mit javasolnak. Őket három kategóriába sorolhatjuk). lesznek **köztük** olyanok, akik már a korábbi víz világtalálkozók **is** bemutakoztak és találmányaikkal **azóta is** rendszeresen részt vesznek kiállításokon, újabb szimpatizánsokat és vevőket szerezve. Láthatunk majd ~~(teljesen)~~ új termékeket, amelyek most fognak először bemutatkozni, és olyan innovációkat is, amelyek még csak az ötlet szintjén léteznek, vagyis az ipari szintű piacra jutás lehetősége még nem biztosított (~~ilyenek például a startupok~~). A jó ötlet keresi a jó finanszírozót, és a kettő találkozásából piacképes termék születhet.

– **Említene néhányat az új innovációk közül?**

– Az egyik ilyen termék neve Water & Soil, magyarul VízŐr, amelynek lényege, hogy egy bizonyos speciális folyadékot megfelelő koncentrációban a talajra permetezve vékony, filmszerű réteg képződik, ami a csapadékot átengedi, a talaj párolgását viszont csökkenti. Vagyis a talaj vízháztartása javul, így amikor nincs sok eső vagy nem tudunk öntözni, a növény túlélési esélye javul, akárcsak a terméseredmény is. Egy másik cég terméke a Humin Aqua, amely huminsavat tartalmaz. Az eljárás lényege, hogy a sok évtizedes gazdálkodás következtében a talaj összetétele és biológiai értéke egyaránt degradálódik, vagyis kevesebb tápanyag van benne, amit a növények kevésbé tudnak hasznosítani és a termés is silányabb lesz. A Humin Aqua regenerálja a talaj termőképességét. Ha javítjuk a talaj termőképességét ezzel, a vízháztartását a másik szerrel, a kettőből jelentős termésnövekedés várható. Egy további innováció a hidropóniás növénytermesztés, amelynek lényege, hogy mesterséges körülmények között, termőtalaj nélkül, víz és megfelelő ásványi anyagok hozzáadásával hogyan lehet különböző zöldségeket termesztani olyan helyeken, ahol korábban erre nem volt lehetőség, például városi pincékben. Érdekes még a napelemes térkő, amely újrahasznosított műanyagból készül és energiatermelésre használható – erre egyébként én magam is rendkívül kíváncsi vagyok. Ezek mellett persze még számtalan újdonsággal találkozhatnak az érdeklődők.

#### – **Hogyan látja, mennyire nyitottak a cégek az alternatív, új technológiák iránt?**

– Az új technológiák által – amelyekre akár uniós forrást is igénybe lehet venni –, akár 30-35 százalékkal csökkenthető az energiafogyasztás. Innentől már csak egy egyszerű szorzás, hogy kiderüljön, hány év alatt térül meg. Emellett az Európai Unió is kényszeríti a cégeket arra, hogy a termeléskor minél kevesebb hulladék keletkezzen, pontos visszagyűjtési arányokkal: amit csak lehet, meg kell próbálni újrahasznosítani.

#### – **Kiknek ajánlja, hogy ellátogassanak a világtalálkozóra és az ehhez kapcsolódó rendezvényekre, és miért?**

– Mindenkinek ajánlom! (~~kicsiknek és nagyoknak egyaránt.~~) A látogatási programot úgy készítettük el, hogy az a gyerekeknek is érdekes, izgalmas legyen. Emellett (~~van egy~~) az ifjúsági élményprogramunk, (~~ez~~) a Heroes of the Future, amelyre (~~a szűk kapacitás miatt~~) a PontVelem Kft. hálózata révén lehetett jelentkezni. Ez egy (~~érdekes~~) izgalmas élményprogram, ami úgy vélem, hogy a gyerekeknek is nagyon fog tetszeni.

#### – **Úgy tűnik, hogy a magyar társadalomban is egyre inkább tudatosulnak a klímaváltozás veszélyei.**

– Az embereket foglalkoztatja a téma, hiszen egyre inkább részévé válik az életüknek. Azt várják, hogy ezekre a kérdésekre megoldást találjanak részben a politikai döntéshozók, részben az üzleti világ. Egyre nyitottabbak arra, hogy személyesen is tegyenek az ügyért, azonban ha ez anyagi áldozattal is jár, akkor már egy kicsit megtorpan a lelkesedés. Bízom abban, hogy ez is változni fog a jövőben.

**– Ön szerint mennyire veszélyes, amikor nem szakmai, hanem politikai eszköznek, fegyvernek tekintik a klímavédelem ügyét?**

– Annak semmi értelmét nem látom, hogy pusztán politikai jelszavak szintjén vitatkozzunk erről a kérdéstről, hogy kit tud nagyobbat mondani, ki tud hangzatosabb vállalást tenni. (~~Azt különösen furesának tartom, hogy bizonyos országok és politikusok magukat „klímabajnoknak” tekintik, de ha az Európai Uniót megnézzük, akkor azok~~) **Különösen furcsának tartom, hogy azon uniós országok** közül, akik magukat klímabajnokként szeretik a nyilvánosság előtt megjeleníteni, pontosan öt olyan ország van, amelyek 1990-hez képest nemhogy nem csökkentette, de növelte a szén-dioxid-kibocsátását - és **bizony** van 10-12 **olyan** ország, amelyik nem tudta a kibocsátását olyan mértékben csökkenteni, mint Magyarország. Ehhez képest időnként hazánk kap kritikát, miközben az említett országok a klímabajnok pózban tetszelegnek. Retorikával, hangzatos jelszavakkal, utcai tüntetésekkel biztos, hogy nem fogjuk a problémákat megoldani.

**– Ha már unió: az Európai Bizottság a fogyasztókra terhelné a környezetvédelem költségét, míg a magyar kormány ugyanezt a vállalatokkal fizettetné meg. Mit gondol erről?**

– Óriási vita van erről az unión belül és a tagországok között is. Ha a szennyező fizet elvét következetesen érvényesítették volna az elmúlt negyven évben, akkor most nem lennénk ilyen rossz helyzetben. Az is biztos, hogy minden ilyen döntésnél arról szól a vita, ki fizesse a költséget. A társadalom? Ha igen, közösségként vagy egyénekként? Milyen ütemű legyen az átállás és milyen érdekeket fog sérteni? Hogyan kell a társadalmi, a szociális, a környezeti és a gazdasági szempontokat úgy párosítani, hogy az a lehető legkisebb fájdalommal, politikai veszteséggel járjon? Ezek mind reális és racionális felvetések, amelyek sokkal összetettebbek annál, mintsem hogy jelszavak szintjén beszéljünk róluk.

**– Az Európai Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen nemrég úgy nyilatkozott, nincs valódi klímavédelem atomenergia nélkül. Szemléletváltásnak lehetünk a tanúi?**

– A személyes véleményem az, hogy Németország hibás döntés hozott, amikor egy időben zárta be az atom- és szénerőműveit. (~~Az elmúlt évek bizonyították, hogy ez nem is~~

sikerülhet, még egy olyan erős gazdaságnak sem, mint Németország.) Hiába bővítették a szél- és a naperőművi kapacitást, idén kénytelenek voltak szénenergiából fedezni a szükségletet vagy Franciaországból vásárolni atomerőművekben megtermelt energiát. Én magam is úgy gondolom, hogy atomenergia nélkül – amely esetében a legfontosabb a biztonság –, a párizsi célokat nem lehet elérni.

**– Mit gondol, mennyire áll jól hazánk saját klímavállalásai megvalósításában?**

– Magyarország vállalta és törvényben rögzítette, hogy az ország 2050-re klímasemleges lesz, vagyis csak annyi szén-dioxidot fog kibocsátani, mint amennyit a természetes elnyelők – például az erdők, a gyepek, a talaj – semlegesíteni tudnak. Ez egy jelentős átalakítása a magyar energiarendszernek. Ennek érdekében két új blokk is épül Pakson. A Mátrai Erőműnél a szénalapú áramtermelést befejezzük, azt részben földgáz, részben nap, részben pedig hulladékégetésből származó energiatermeléssel pótoljuk. Folyamatosan bővítjük a naperőművi kapacitást, az elmúlt öt évben minden évben megdupláztuk ezt, a szándék az, hogy a tendencia folytatódjon. 2030-tól csak olyan buszok állhatnak forgalomba, amelyek elektromos meghajtásúak. A főváros és a megyei jogú városok is csatlakoztak az Under 2 mozgalomhoz, vállalva, hogy 2050-re nyolcvan százalékkal fogják csökkenteni a szén-dioxid-kibocsátásukat, minden városnak külön stratégiája van arra vonatkozóan, hogy hogyan éri el ezt. Én azt gondolom, hogy ha hasonlóan részletesen lebontott programja lesz mindenkinek az Európai Unióban és a világ más részein, akkor sokkal könnyebben fogjuk elérni a közös célt. Magyarország startpozíciója nem rossz, ráadásul 1990-hez képest nálunk több mint 32 százalékkal csökkent a szén-dioxid-kibocsátás, ezzel előkelő helyen vagyunk a többi országhoz képest.

**– Évek óta a legmodernebb eszközökkel igyekszik felhívni a figyelmet a teremtett világ megóvására. Mit tehet a mindenkori kormányzat és mit tehetünk egyénileg a klímaváltozás hatásainak további enyhítéséért?**

– Azt látom, hogy változik a hangulat, a hozzáállás és a megközelítésmód is. A zöldkötvény-kibocsátás révén a pénzügyi piac is reagál a helyzetre. A Magyar Nemzeti Bank kiadott egy kiváló könyvet arról, hogy hogyan lehet a zöldátmenetet megvalósítani, a zöldkötvények révén pedig a finanszírozási oldalt igyekszünk megteremteni, és eddig sikerrel is jártunk. Úgy gondolom, hogy termékeny talajra hullottak ezek a gondolatok az elmúlt években. A polgárok szintjén további szemléletváltásra van szükség, erre a fiatalok részéről különösen nagy a fogékonyság. Ha ehhez az állam megteremti a feltételeket, akkor könnyebben talál egymásra állam és polgár, gondoljunk csak arra, hogy az új hulladékgazdálkodás részeként

a PET-palackot, az alumíniumot és az üveget is vissza lehet váltani, tehát betétdíjas lesz. Ebben a pillanatban a két szándék találkozik, a megoldás meg van, és mindenki jól jár, de legfőképpen a környezet, mert megóvjuk az újabb és újabb terheléstől.